

Mottagare

Hälso- och sjukvårdsnämnden

**Granskning av följsamhet till nationella riktlinjer
avseende hjärtsjukvård****Förslag till beslut**

- Hälso- och sjukvårdsnämnden ställer sig bakom förvaltningens svar och skickar det som sitt eget till regionens revisorer.

Sammanfattning

Företaget Azets har av regionens revisorer fått i uppdrag att granska och bedöma hälso- och sjukvårdens följsamhet till nationella riktlinjer avseende hjärtsjukvård.

I revisionsrapporten bedöms att hälso- och sjukvårdsnämnden endast delvis har säkerställt en ändamålsenlig uppföljning och kontroll utifrån de nationella riktlinjerna för hjärtsjukvård, samt endast delvis identifierat områden där efterlevnad av de nationella riktlinjerna för hjärtsjukvård brister.

Revisorerna rekommenderar hälso- och sjukvårdsnämnden att:

- Tillse att rutiner och strukturer för införandet av nationella kunskapsstöd tydliggörs och efterlevs i praktiken.
- Tillse att rutiner och strukturer för hur information och kunskap från regionala programområden (RPO) ska omhändertas och återföras till hälso- och sjukvårdsförvaltningen tas fram.
- Tillse att de regionala målen och insatsområdena för RPO hjärt- och kärlsjukdomar tillämpas i styrning och uppföljning av den somatiska specialistvården på verksamhetsnivå, bland annat i syfte att säkerställa att vården bedrivs i enlighet med nationella riktlinjer.
- Säkerställa att berörda verksamheter har tillgång till relevanta systemstöd och verktyg för att kunna följa upp och analysera medicinska data för hjärtsjukvård.
- Säkerställa att rapporteringen av uppföljning och resultat från de regionala programområdena till hälso- och sjukvårdsnämnden sker i enlighet med hälso- och sjukvårdsnämndens beslut.

Ärendebeskrivning

I revisionsrapport ”Granskning av följsamhet till nationella riktlinjer avseende hjärtsjukvård” bedöms att hälso- och sjukvårdsnämnden endast delvis har säkerställt en ändamålsenlig styrning utifrån de nationella riktlinjerna för

hjärtsjukvård, endast delvis har säkerställt en ändamålsenlig uppföljning och kontroll utifrån de nationella riktlinjerna för hjärtsjukvård, samt endast delvis identifierat områden där efterlevnad av de nationella riktlinjerna för hjärtsjukvård brister.

Revisorerna rekommenderar hälso- och sjukvårdsnämnden att:

- Tillse att rutiner och strukturer för införandet av nationella kunskapsstöd tydliggörs och efterlevs i praktiken.
- Tillse att rutiner och strukturer för hur information och kunskap från regionala programområden (RPO) ska omhändertas och återföras till hälso- och sjukvårdsförvaltningen tas fram.
- Tillse att de regionala målen och insatsområdena för RPO hjärt- och kärlsjukdomar tillämpas i styrning och uppföljning av den somatiska specialistvården på verksamhetsnivå, bland annat i syfte att säkerställa att vården bedrivs i enlighet med nationella riktlinjer.
- Säkerställa att berörda verksamheter har tillgång till relevanta systemstöd och verktyg för att kunna följa upp och analysera medicinska data för hjärtsjukvård.
- Säkerställa att rapporteringen av uppföljning och resultat från de regionala programområdena till hälso- och sjukvårdsnämnden sker i enlighet med hälso- och sjukvårdsnämndens beslut.

Nationella riktlinjer och kunskapsstöd

Implementeringen av nationella kunskapsstöd har kommit olika långt inom olika specialiteter. Inom hjärtsjukvården finns ett omfattande vetenskapligt underlag, baserat på ett stort antal randomiserade studier, som ligger till grund för de nationella riktlinjerna avseende utredning och behandling. Riktlinjerna är väl kända inom professionen och det råder en bred konsensus kring innehållet.

I Region Gotland utgör de nationella riktlinjerna och andra nationella kunskapsstöd den primära grunden för styrning och kliniskt arbete inom hjärtsjukvården. Riktlinjerna omsätts i den kliniska vardagen genom lokala vårdprogram, rutiner och etablerade arbetssätt, med utgångspunkt i bästa tillgängliga kunskap och beprövad erfarenhet. Implementering och tillämpning sker inom respektive verksamhet i linjeorganisationen.

Regionala programområden (RPO)

RPO utgör ett viktigt forum för kunskapsutbyte och erfarenhetsspridning inom hälso- och sjukvården. Region Gotland deltar i RPO-arbetet genom utsedd representant inom hjärtsjukvården. Genom deltagandet ges Region Gotland möjlighet att ta del av gemensamma kunskapsunderlag, prioriterade utvecklingsområden och gemensamma ställningstaganden inom sjukvårdsregionen.

Samtidigt bidrar Region Gotland med egna erfarenheter och perspektiv till det gemensamma arbetet vilket möjliggör ett ömsesidigt lärande, där kunskap och erfarenheter kan spridas mellan regionerna.

RPO-arbetet kompletterar de nationella kunskapsstöden men ersätter inte Socialstyrelsens nationella riktlinjer och utgör inte styrande men stödjande underlag för den kliniska verksamheten.

Fortsatt utveckling

Följsamheten till nationella riktlinjer sker i dagsläget huvudsakligen genom verksamhetsnära uppföljning och via nationella kvalitetsregister. Det förutsätter att registren är fullständigt och korrekt ifyllda, vilket är resurskrävande. I mindre verksamheter kan det innebära en märkbar belastning och ta tid från det patientnära arbetet.

Vid avvikelser från fastställda målvärden, exempelvis i kvalitetsregister initieras förbättringsarbeten inom verksamheterna. Ett exempel på detta är att årsbesök efter genomgången hjärtinfarkt numera genomförs vid hjärtmottagningen i stället för vid vårdcentral, i syfte att stärka uppföljningen av målvärden för blodfetter och blodtryck.

Förutsättningarna för en mer systematisk och enhetlig uppföljning av medicinsk kvalitet bedöms successivt stärkas genom införandet av ett nytt journalsystem, vilket på sikt kan möjliggöra bättre tillgång till strukturerad medicinsk data och mer effektiv uppföljning.

Bedömning

Förvaltningen delar revisorernas bedömning om att styrning och fram för allt uppföljning inom ramen för kunskapsstyrningen och nationella riktlinjer kan tydliggöras och stärkas, men att det gäller generellt och inte speciellt för hjärtsjukvården.

Förvaltningen instämmer i vikten av att det finns tydliga och ändamålsenliga rutiner för införande av nationella riktlinjer och andra nationella kunskapsstöd, liksom behovet av systematisk uppföljning och en mer strukturerad rapportering till nämnden.

I revisionsrapporten används begreppet mål- och insatsområden. För hälso- och sjukvårdsförvaltningen är det otydligt vad som menas, om det är mål- och insatsområden inom RPO eller RPO:s mål- och insatsplaner som tas fram årligen. Inget av ovanstående utgör dock styrande dokument inom Region Gotland. Förvaltningen delar därmed inte revisorernas bedömning i den del som avser ansvar för tillämpningen av regionala programområdets (RPO) mål- och insatsområden för styrning och uppföljning av hjärtsjukvården. Mål- och insatsområden utgör ett viktigt kunskapsunderlag men ska inte ses som styrande dokument och ersätter inte nationella riktlinjer eller politikens beslutade mål, uppdrag och prioriteringar.

Tillämpning av RPO:s mål och insatsområden i styrning och uppföljning förutsätter lokala ställningstaganden och anpassningar utifrån regionala förutsättningar, ansvarsfördelning och verksamheternas uppdrag. De kan således inte ligga till grund för bedömningen av om vården bedrivs i enlighet med nationella riktlinjer.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse hälso- och sjukvårdsförvaltningen daterad 2026-01-28
Yttrande hälso- och sjukvårdsnämnden daterat 2026-02-04
Azets Revision & Rådgivning - Rapport "Granskning av följsamhet till nationella riktlinjer avseende hjärtsjukvård" daterad 2025-11-19

Hälso- och sjukvårdsförvaltningen

Marie Loob
Hälso- och sjukvårdsdirektör

Skickas till

Regionens revisorer
Azets